

SENSASJÓN á Føroya lögtingi

LANDSTYRIÐ INNFØR DÍKTATUR:
LEGGUR ALT UNDR HEILT!

Erlendur Patursson, landsstýrismaður, svarar tingmonnum, ið biðja landsstýri um upplýsingar viðvíkjandi fiskasølulíkindum, nú skipini koma fullfermd heim av Suðurlandinum og øðrum fiskileiðum.

Alvarligur sum grovin sigur hann tingmonnum, at landsstýrið kann ikki geva tingmonnum upplýsingar, tí stýrið hevur dæmi um, at tingmenn ikki tagdu, men misbrúktu teir. Tað merktist, at hann skjeyt til Karstens Hoydals landsstýrismansins upplýsing um brævið, landsstýrið hevði fingið frá ítalskum fiskakeypara um tann nógva fiskin, hann lá inni við, og at tað ikki átti at verða selt meira av saltfiski, fyrr enn saltfiskaløgan hjá teimum í Ítalíu var seld ella komin so langt niður, at eingin vandi var fyri sølu uttan tap.

Dam og Haldur Hansen svaraðu Erlendi Paturssyni, at teimum kunnugt gav harra Hoydal landsstýrismadur hasar upplýsingar millum rúgvu av lögtingsmonnum i samfalu uttan fyri tingsalin uttan at leggja orð við um tagnarskyldu. Og teir vistu einki um brot av tagnarskyldu frá øðrum tingmonnum um uttan honum Erlendi Paturssyni sjálvum og hansara partamonni.

3 míla markið

Vitðukan um at binda okkum til eitt 3 míla mark í 12 ár varð gjørt av fólkaflókks-, sambands- og sjálvstýrismonnum hin 6. sept. 1954 og allan tíðingargar millum donsku og bretsku stjórnina varð sáttmálin settur í gildi 22. apríl 1955.

Hond í hond -

TJÓÐVELDISMENNINIR VIÐ JÓHAN SIMONSEN, FRÍÐRIKKI HANSEN OG ERLENDI PATURSSYNI, FYRRV. FISKIMANNAFELAGSFORMANNI Á ODDA, HOND Í HOND VIÐ FÓLKAFLOKKSOMNUM, KJARTAN MOHR OG GAMLA SJÁLVTÝRISMONNUM MÓTI FISKIMONNUM EINSAMALLIR STÓÐU JAVNAÐARMENN

Úrslitið hjá fiskimonnum er so lítið i mun til tað, ið fiskimenn fáa við norskum og íslenskum skipum, at tað er vandi fyri, at skip okkara koma at verða undirmanrað. Herafrat kemur, at fiskimenn eru fyri til ræðuliga høggi frá landsstýrinum við ikki at sleppa at selja til hægstaðandi pris fyri so at nýðast at selja við størstapí afturimóti tí, sum teir kundu havt fingið.

Tá ið tilskotið, ið fiskimenn fáa fyri smáan og millum stóran fisk einans er 5 og 20 oyru kg og so lítið munand: afturimóti tilskotinum uppá 50 oyru kg fyri stóran fisk settu javnaðarmenn fram uppskot um eitt meðaltílskot uppá 40 oyru kg fyri smáan og millumfisk. Men ikki ein tann einasti tjóð-

um. Tað var øllum tingmonnum kunnugt, at har ið hann hevði verið á lokaðum fundi við tagnarskyldu, grátt tað ikki, at menn dagin eftir i »14. sept.« løsu tað, sum hevði verið frammi á tí lokaða fundinum við tagnarskyldu.

Afrat hesum kann so leggjast, at tað ikki longri síðani enn undir orðaskiftinum um lögmannsrøðuna, at Erlendur Paturssonur, lands-

stýrismaður, og hansara flokksor-maður Hanus við Hogadalsá brutu tilla tagnarskyldu við at lesa brot upp úr loyniskjølum, og teir gjør-ust tá smettarar yvir fyri bretum i ongun minni máli enn sjómars-málinum. Ein gerningur, sum i øl-um øðrum londum hevði verið ívaleykur til at brotið alt stjórmar-samarbeiði við aðrar flokkar, ið vildu halda seg reinar yvir fyri fólkinum og politisku samvitsku síni.

Frítíðarløn tíl útróðramenn

Javnaðarflokksins uppskot um 6 ps. frítíðarløn til útróðramenn vann ongar somdir á tingi. Allir uttan javnaðarmenn vóru imóti.

Landsstýrisflokkmenn koma við undanberingum, sum lítið og einki hava við veruleikan at gera.

Ein minstulønarskipan fekt ikki i lag, tá ið málið kom á ting undir seinasta landsstýri; men útróðramenn vunu tó eina munandi prisviðbót, sum tó hvørki er minstløn ella frítíðarløn.

Síðan henda skipan kom i lag, er lívilkostnaðurin farin upp i stórum; men samfelagsins skyldur imóti útróðramonnum eru ikki tilsvareandi uppfarnar — tvørturimóti hava teir fingið meira toll, meira umsetingargjald o. s. fr. — Lívilkundini eru vorðin versnað.

Hin hækkaði fiskaprisur hevur einki við samfelagsligar viðabot ur at gera; og hann veitir onga minstulønartýgd i útróðramenn, sum onga minstuløn fáa og heldur ikki fáa sínar lønir dýrtíðarvið-

gjordar og nú seinast ikki; kunnu fáa frítíðarløn sum allir aðrir løntakarar.

Tá sokallaður útróðramaður i Dagblaðnum roynir at verja hesa stóðu landsstýrisflokka er hetta bert eitt niðugsverk ein stungur i bakið á útróðramonnum.

Samstundis sum áheitan Arups vegna nakrar stórar peningareftir um at fáa loyvi at keypa uppskoytisfisk frá fremmandum skip-um til eitt atlað stórt fiskavirk, men bara tá ikki nóg nógvar feroyskur fiskur fekt, kom róp frá smáum fiskakeyparum um at sýta Arupsmanna ætlanum, til tilikt vtr-ki vildi verða ov vandamikil konkurrentur.

Og hóast hesi virki ikki høvdu vist seg fòran at keypa fiskin frá útróðrabátunum, tá ið á stóð, ja, befnavegin noktaðu at keypa so aftaði okkara landsstýrið seg ikki minst lotuna við at siga nei til Arups menninar og ganga rópnum frá heimahýmunum av fiskakeyp-arum á móti.

Okkara landsstýri gjørdi hetta hóast so at siga allir íbúgvamir i oynni heitti á tað um ikki at siga nei, men tað undir við royndini at seta eitt risastóri fiskavirk upp i Suðuroynni.

Okkara landsstýri segði nei, hóast tað betri enn nakar átti at vita, at virkisloysi var i allari

Prestur vil minka TINGMANNATALIÐ

I »KIRKJUTÍÐINDI« FYRI FEBRUAR MANAÐ SKRIVAÐI BRIMNES PRESTUR GREIN, HAR HANN MELIR TIL AT MINKA TINGMANNATALIÐ FRÁ 30 NIÐUR I 16.

Demokratisk hugsað er hetta ikki, at minka talið á tingmonnum so hvørt, sum fólkatálið økist, og allarminst at eitt búskaparráð skal avrika arbeiðið i staðin fyri fólksins kosnu menn.

Vist hevur hetta ráð eitt víst mál av diktatoriskum valdi; men um

farð verður tann vegin, at taka valdið úr hondunum á okkara fólkavaldu álitismonnum og leggja tað i hendurnar á einum ráð, sum ikki er fólkavalt, men sett eftir pólitískum og persónligum »kvallí-katiónum«, tá eru vit væl á veg til einreði — diktatur.

Kálvrur lítli

er eingin lítli sjónleikur.

Hann varð á fyrsta sinni framfòrdur i Sjónleikahúsnum hós-kvoldið, og stuð sagt man hann vera ein hin mestasti leikur, ið sýndur er har á øðrum seinni.

Framfòrlan hevði síni smábæk, jað noktast ikki; men tyðligt og klárt sást tað, at venjingin var farin fram undir konum hondum, og hartil vóru nakrir av bestu sjónleik-arum okkara við og høvdu høvuds-tættirnar i leikinum.

Kálvrur lítli (Eyðun Johannesen) var so avgjørt hin best; leikarin og var hetta eisini tað besta, vit hava sæð hann føra fram á palli — hann var so nógv betri enn nakrantíð fyrr; men kortini var eitt sum fall i eyguni: Hesin gamli maður var alt ov kvikgongdur á pallinum.

Hetta kom so tyðliga fram, at flest allir áskoðarar dugdu at »gigga tað. Fær hann bót upp á hetta, tey kvoldini ið eftir eru, so halda vit, hann fær ikki verið betur.

Sonarkona hansara (Bergljótt Petursdóttir), hvørs partur i leik-inum eisini er stórus, spældi sera væl; tó tyktist hon at vera ov líka-sæl, tá hon varð bundin og skuldi leiðast á bálið; har kortist vera ov lítið kensluliv i henni.

Um leikararnar, ið høvdu smærri leikpartar at fòra fram, er einki annað enn gott at siga.

Rithøvundin, Ólavur Michelsen, er komin heilt væl burtur úr hesi fyrstu roynd síni at skapa, ein sjónleik burtur úr søgnum okkara, og vit hava einki annað at siga (Framhald á 2. síðu).

Landsstýrisins slagorð og stríðsróp:

HØVUR BOYGGJA - ELLA DOYGGJA!

FYRI AT VERJA HEIMAHÝMINI AV PARTAMONNUM OG FYRI AT KNCSA ALT, SUM HEVUR DEYM AV STYÐJAN AV ARBEIÐARAFJÓÐARINTERRESSUM ELLA SOSIALISMU MÁ HELDUR EIN OYGGJ, EIN AV OKKARA STÓRU OYGGJUM SITA I ARBEIÐSLOYSI OG SIGGJA FÓLK SITT NOYÐAST AT LEITA UT AV LANDINUM FYRI AT LIVA

Samstundis sum áheitan Arups vegna nakrar stórar peningareftir um at fáa loyvi at keypa uppskoytisfisk frá fremmandum skip-um til eitt atlað stórt fiskavirk, men bara tá ikki nóg nógvar feroyskur fiskur fekt, kom róp frá smáum fiskakeyparum um at sýta Arupsmanna ætlanum, til tilikt vtr-ki vildi verða ov vandamikil konkurrentur.

Og hóast hesi virki ikki høvdu vist seg fòran at keypa fiskin frá útróðrabátunum, tá ið á stóð, ja, befnavegin noktaðu at keypa so aftaði okkara landsstýrið seg ikki minst lotuna við at siga nei til Arups menninar og ganga rópnum frá heimahýmunum av fiskakeyp-arum á móti.

Okkara landsstýri gjørdi hetta hóast so at siga allir íbúgvamir i oynni heitti á tað um ikki at siga nei, men tað undir við royndini at seta eitt risastóri fiskavirk upp i Suðuroynni.

Okkara landsstýri segði nei, hóast tað betri enn nakar átti at vita, at virkisloysi var i allari

oynni, bæði á havnaplássunum og á smáplássunum.

Men á munni hjá meiniga mann-inum i oynni og víða um Føroya land er, at landsstýrið ger hetta i samanbitnum hevndarhuga móti sosialistunum i Suðuroynni.

Fólkið domir eftir tí, ið tað er vart við, hoyrir. Hovrir, hvat ið menn, sum standa landsstýrismonn-

unum nær, siga seg at hava høyrð teir við tannabiti lova sosialist-unum i Suðuroynni.

Uttan mun, hvat ið tað kostar av eynd og tronga:

SOSIALISTARNIR I SUÐUROY SKULU KNASAST!!!

Teir skulu tynast uttan mun, um tað kostar størvarki, ið ikki einans kundu hjálpt oynni til fulla vinnu, men eisini verið hin sterkasti stuðulin fyri Føroyar i stríðnum, sum stendur fyri við ongan minni enn Stóra Bretland.

So lágt liggja vit i dag við lands-stýrinum i teirri »hulu hondine».

Frá »sjálvsstýrislandsstýrinum»:

Daniseringin vindur upp á seg

FÍGGJARPOLITIKKUR »SJÁLVTÝRISLANDSTÝRISINS« ER NÚ KOMIN HAGAR TIL, AT LANDSTYRIÐ BIÐUR DANIR GJALDA ÚTREIÐSLUR, IÐ VIT AÐUR HAVA GOLDIÐ SJÁLVR

Áður hevur tað verið soleiðis, at ríkisskassin og landskassin hava goldið umleið helvtina hvør av kostpeninginum hjá innlagdum sjúk-lingum á teimum føroysku sjúkrahúsunum; men nú hevur landsstýr-ið heitt á ríkisstýrið og fingið i lag eina nýskipan, soleiðs, at danir nú eisini skulu gjalda nakar av føroyska partinum — umleið 3 kr. fyri hvønn sjúkling um dagin

av hesum postpeningi. Hetta verður eingin størpening! — einar 45 000 kr. árliga; men tað er lítill logikkur i at tala um »sjálv stýrie og yvirtekur og samstundis biðja danir gjalda meira av føroy-ska landshúsarhaldinum enn nakr-lag tíð framanundan. Ann gjørdiga hava vit ongatið ver-ið so fast bundnir at Danmark sum nú.

SALT-FISKAPRISURIN LÆKKAR

Prísasetingarnevndin hevur sam-bært lýsing i blaðnum i dag lækka-prisin á nr. 3 og hondfiski og rudi við 5 £ tonsið, frá 70 niður i 65 £.